

Vključevanje ključnih kompetenc

Trajnostnost

Poročilo, pripravljeno v okviru projekta »Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja, vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest 2022–2026«

Maj 2026

Vključevanje ključnih kompetenc – Trajnostnost

Poročilo o opravljeni aktivnosti Vključevanje ključnih kompetenc – Trajnostnost. Interno gradivo.

PRI PRIPRAVI POROČILA SO SODELOVALI:

Avtorice:

Nataša Artič, Ivana Belasić, Ljubica Gabrovšek, Mojca Drobič, Tanja Kulovec, Sandra Rikić, Aleksandra Ločičnik

Urednica:

Lea Avguštin

Jezikovni pregled:

Amidas, d.o.o.

Center RS za poklicno izobraževanje

Ljubljana, maj 2026

Projekt sofinancirata Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje Republike Slovenije in Evropska unija – NextGenerationEU. Projekt se izvaja skladno z načrtom v okviru razvojnega področja »Pametna, trajnostna in vključujoča rast«, komponente Krepitev kompetenc, zlasti digitalnih in tistih, ki jih zahtevajo novi poklici in zeleni prehod (C3 K5), ukrepov: reforma C. Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja, vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest in investicija G. Krepitev sodelovanja med izobraževalnim sistemom in trgom dela: projekt Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja, vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest.

Kazalo

O projektu	4
1 Uvod.....	5
2 Razvijanje kompetence za trajnostni razvoj	5
2.1 Predlogi za vključevanje ključne kompetence v izvedbeni kurikulum	6
2.1.1. Celostni pristop k VITR	6
2.1.2. Upoštevanje ciljev izobraževalnega programa, katalogov znanj in izpitnih katalogov.....	9
2.1.3. Vključevanje v pouk	10
3. Učna priprava	13
4. Viri in literatura.....	17

Kazalo shem

<i>Shema 1: Primer dobre prakse – Sklep o ustanovitvi skupine za načrtovanje vključevanja in razvoja trajnostnosti v pedagoški proces in infrastrukturo SGLZŠ</i>	<i>7</i>
<i>Shema 2: Primer dobre prakse – Načrtovanje ukrepov za optimalno porabo električne energije na Gimnaziji Jurija Vege, Idrija</i>	<i>8</i>
<i>Shema 3: Primer dobre prakse – Vključevanje oddelčnih skupnosti v celostni pristop k VITR na ŠC Šentjur</i>	<i>8</i>
<i>Shema 4: Primer – Vključevanje vsebin kompetenčnih okvirov za trajnostni razvoj v poklicne standarde in izobraževalne programe</i>	<i>9</i>
<i>Tabela 5: Primer – Vključevanje vsebin kompetenčnih okvirov za trajnostni razvoj v učne cilje.....</i>	<i>10</i>
<i>Shema 6: Primer – Didaktični pripomoček za analizo oz. načrtovanje trajnostnega izdelka oz. storitve pri pouku</i>	<i>11</i>
<i>Shema 7: Primer dobre prakse – Didaktični pripomoček, prirejen po GreenCompu, za načrtovanje in izvajanje ključnih vsebin trajnostnega razvoja pri pouku</i>	<i>12</i>
<i>Shema 8: Primer dobre prakse – Izvajanje modula odprtega kurikula z vključeno vsebino trajnostnega razvoja na podlagi zaznanih potreb lokalnega okolja</i>	<i>13</i>

O projektu

Projekt »Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja, vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest 2022–2026« je financiran v okviru Načrta za okrevanje in odpornost (NOO), ki je nacionalni program reform in naložb, s katerimi se blažijo gospodarske in socialne posledice pandemije covida-19 v Sloveniji. Namen načrtovanih ukrepov NOO je do leta 2026 podpreti dolgoročno trajnostno rast ter obravnavati izzive zelenega in digitalnega prehoda.

Temeljni cilj projekta je modernizirati poklicno in strokovno izobraževanje na način, ki bo omogočal krepitev kompetenc za digitalni in zeleni prehod, večjo prilagodljivost, odpornost in odzivnost PSI na potrebe trga dela, okolja in posledično izboljšanje njegove relevantnosti za gospodarsko okrevanje, zvišanje produktivnosti ter uravnotežen družbeni, okoljski in gospodarski razvoj.

V okviru projekta se izvajajo naslednje aktivnosti:

- aktivnost 1: kompetence in kvalifikacije za digitalni in zeleni prehod,
- **aktivnost 2: kakovost načrtovanja in izvedbe programov srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja na ravni izvajalcev,**
- aktivnost 3: nadaljnji razvoj vajeništva in povezava šol s podjetji,
- aktivnost 4: digitalno podprta učna mesta na področju zdravstva in socialnega varstva ter predšolske vzgoje,
- aktivnost 5: prenova višješolskih študijskih programov (za zeleni in digitalni prehod) in
- aktivnost 6: izvedba dogodkov za povečanje atraktivnosti in kakovosti PSI.

Dokument se nanaša na aktivnost 2 ter znotraj nje na usposabljanje strokovnih in vodstvenih delavcev, osredotoča pa se na ključno kompetenco Trajnostnost.

1 Uvod

Vzgoja in izobraževanje ter usposabljanje za trajnostni razvoj (VITR) so prepoznani kot ključni dejavniki pri doseganju vseh ciljev Agende 2030 (1) in boju proti podnebnim spremembam s poudarkom ohranjanja in varovanja narave ter spodbujanja njene revitalizacije. Koncept trajnostnega razvoja od nas, družbe in posameznikov zahteva razvoj v smeri sprememb v naših netrajnostnih ravnanjih, stališčih in prepričanjih, zato je ključno učeče se usmerjati k sistemskemu in kritičnemu mišljenju, iznajdljivim oziroma inovativnim rešitvam v smeri trajnostnosti ter povezovanju, sodelovanju in aktivnemu delovanju.

Priporočilo Sveta o učenju za zeleni prehod in trajnostni razvoj (2) narekuje, da morata biti učenje o okoljskem, gospodarskem in socialnem vidiku trajnostnega razvoja ter sledenje ciljem Agende 2030 medsebojno povezana. Ključno je, da k identifikaciji, naslavljanju ali obravnavi oziroma reševanju zaznanega problema/izziva/tematike pristopamo celostno, torej ob istočasnem upoštevanju vseh vidikov trajnostnosti (okoljski, družbeni, gospodarski, kulturni).

2 Razvijanje kompetence za trajnostni razvoj v povezavi s poklicnimi kompetencami

Na Centru RS za poklicno izobraževanje smo v preteklosti v okviru različnih projektov ustvarjali podlage za razumevanje koncepta trajnostnega razvoja ter zelenih smernic in politik. V tem smislu smo okoljske in zelene cilje obravnavali kot del koncepta trajnostnega razvoja, saj le ta pristopa celostno oz. zajema vse njegove stebre. Za potrebe poklicnega in strokovnega izobraževanja smo v ta namen razvijali strokovne podlage in aktivnosti na treh ravneh:

a) **razumevanje ključnih kompetenc za trajnostnost**, ki naj bi jih vsak prebivalec imel priložnost razvijati že od zgodnjega otroštva. Pri razumevanju teh nam pomaga evropski okvir kompetenc za trajnostnost GreenComp (3), ki predstavlja tudi podlago za razvoj poklicnih kompetenc;

b) **razumevanje poklicnih kompetenc za trajnostnost**, ki naj bi jih za uspešno trajnostno delovanje v določenem sektorju s področja trajnostnosti in blaženja podnebnih sprememb razvijal vsak zaposleni. Na podlagi identificiranih 10 področij trajnostnosti smo razvili kompetenčne okvire za posamezne sektorje (4). Prav tako smo razvili številna vprašanja, na katera bi različni sektorji morali podati odgovore o razvoju trajnostnosti z vidika sektorja, poklica in delovnega mesta (5). Okviri nam služijo kot podlaga za umeščanje identificiranih kompetenc v poklicne standarde in izobraževalne programe;

c) **razumevanje celostnega pristopa VITR k trajnostnosti**. Pri tej nalogi smo razvijali aktivnosti, ki jih šola kot institucija sama vpeljuje in spodbuja celostni razvoj kompetenc za trajnostnost (6).

Na vseh zgoraj omenjenih ravneh smo pripravili številna vprašanja, ki nam pomagajo odgovoriti, kaj je treba storiti, ter nas spodbujajo k premisleku o tem, kaj bi še morali storiti.

Za celostno umeščanje in spodbujanje razvoja kompetenc za trajnostnost je treba upoštevati in razvijati nadaljnje aktivnosti na vseh treh zgoraj navedenih ravneh, ki predstavljajo celostni program VITR na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja.

2.1 Predlogi za vključevanje ključne kompetence v izvedbeni kurikulum

Cilj sistematičnega vključevanja kompetence za trajnostni razvoj v vse elemente izvedbenega kurikuluma je, da dijaki te kompetence razvijajo načrtovano. Ključno izhodišče za vključevanje kompetenc za trajnostnost je integracija trajnostnega delovanja in ravnanja v opravila, ki jih že tako ali tako počnemo. Integriramo odnos in vrednote, ki izhajajo iz znanja – sprašujemo se, na kakšen način počnemo to, kar počnemo, koliko je to trajnostno, ter raziskujemo, kaj bi pri tem lahko izboljšali.

2.1.1. Celostni pristop k VITR

Prvi korak k načrtovanemu vključevanju kompetenc za trajnostnost je lahko priprava akcijskega načrta na ravni šole kot institucije. Pri tem je pomembno, da so v

pripravo vključeni vsi pedagoški in drugi strokovni sodelavci. Proces se začne z vključevanjem pozitivne in aktivne naravnosti k vzgoji in izobraževanju za trajnostni razvoj v strateške dokumente šole ter z določanjem vloge in aktivnosti, ki jo pri tem imajo šolski organi, strokovni delavci, učeči se in drugi deležniki (starši, delodajalci, lokalno okolje ...). V ta namen je priporočljivo oblikovati skupino za VITR, ki lahko pomaga pri koordinaciji in uresničevanju zastavljenih ciljev, npr. pri načrtovanju usposabljanja strokovnih delavcev šole, pri zagotavljanju naložb v varstvo okolja, pri zagotavljanju oz. spodbujanju razvoja učnih gradiv idr.

Več o tem v Vodniku na poti do trajnostne šole:

https://cpi.si/wp-content/uploads/2025/02/MPI_e-Vodnik-trajnostne-sole-2.pdf

Shema 1: Primer dobre prakse – Sklep o ustanovitvi skupine za načrtovanje vključevanja in razvoja trajnostnosti v pedagoški proces in infrastrukturo SGLZŠ

PRIMER DOBRE PRAKSE

Šolska skupina
za VITR

Na Srednji gozdarski, lesarski in zdravstveni šoli Postojna so sprejeli »Sklep o ustanovitvi skupine za načrtovanje vključevanja in razvoja trajnosti v pedagoški proces in infrastrukturo SGLZŠ«. Skupina se sestane najmanj enkrat letno, sicer pa po potrebi glede na pobude članov skupine.

Cilj delovanja skupine je vključevanje elementov trajnostnosti in prilagajanja na podnebne spremembe v pedagoški proces in infrastrukturo Srednje gozdarske, lesarske in zdravstvene šole Postojna (SGLZŠ):

- spodbujanje razvoja in vključevanja učnih gradiv ter vsebin, povezanih s trajnostnim načinom življenja ter ozaveščanjem o podnebnih spremembah, v pedagoške procese in interesne dejavnosti ter dejavnosti, namenjene zunanjim uporabnikom (izvedba tehniških in naravoslovnih dni, raznih taborov in izobraževanj za odrasle);
- vključevanje vseh vidikov spodbujanja trajnostnosti v razvojne, pilotne in sodelovalne projekte šole;
- vzpostavitev primerov dobre prakse izvajanja aktivnosti na področju trajnostnosti in prilagajanja na podnebne spremembe tako v pedagoškem kot nepedagoškem procesu;
- ureditev infrastrukture šole v smeri okoljske trajnosti, zmanjšanja porabe energije ter prilagajanja na podnebne spremembe.

Shema 2: Primer dobre prakse – Načrtovanje ukrepov za optimalno porabo električne energije na Gimnaziji Jurija Vege, Idrija

PRIMER DOBRE PRAKSE

Ukrepi za
zmanjšanje rabe
in potrošnje

»Na podlagi rezultatov raziskovalne naloge smo za zmanjšanje porabe električne energije izdelali oznake na stikalih za prižiganje luči. Na podlagi teh oznak vemo, katere luči morajo biti prižgane, da bo osvetljenost v prostorih še vedno zadostna. S tem ukrepom se je poraba zmanjšala za do 20 % električne energije« (Gimnazija Jurija Vege, Idrija).

Shema 3: Primer dobre prakse – Vključevanje oddelčnih skupnosti v celostni pristop k VITR na ŠC Šentjur

PRIMER DOBRE PRAKSE

Aktivnost
učečih se in
njihovi interesi

ŠOLSKA PRAVILA Srednje poklicne in strokovne šole Šolskega centra Šentjur

40. člen

(reditelji, ekoreferenti, IT ekipa, ekipa prve pomoči)

Vsak razrednik v dogovoru z oddelčno skupnostjo vsako leto določi dijake reditelje (dva dijaka na teden), ekoreferente, IT ekipo in ekipo prve pomoči.

42. člen

(dolžnosti ekoreferenta)

Delo ekoreferenta je delovanje na področju ekologije in varstva okolja. Njegovo delo v razredu je:

- udeležba na sestankih eko koordinatorjev šole o delu oddelka,
- opozarjanje na zbiralne in ozaveščevalne akcije,
- skrb za red in čistočo v učilnicah in v ostalih prostorih šole,
- opozarjanje na varčno ravnanje z energenti (elektrika in toplota v učilnicah) in vodo,
- opozarjanje na pomen ločenega zbiranja odpadkov,
- zbiranje predlogov za širjenje eko dejavnosti na šoli,
- zbiranje novic in zanimivosti za eko radio,
- predstavitev organizacije in dela eko krožka.

2.1.2. Upoštevanje ciljev izobraževalnega programa, katalogov znanj in izpitnih katalogov

Cilji poklicnih in strokovnih izobraževalnih programov ter katalogi znanj in izpitni katalogi imajo svojo podlago v poklicnih standardih ter opredeljujejo opisnike kompetenc za doseganje celovite kvalifikacije oz. izobrazbe diplomanta na določeni ravni SOK (Slovensko ogrodje kvalifikacij). Če po presoji pripravljavcev izobraževalnih programov poklicni standardi ne vključujejo zadosti usmeritev za razvoj kompetenc za trajnostni razvoj, v opisnike tako nujno vključijo ključne kompetence za trajnostni razvoj, ki naj bi jih razvijali vsi diplomanti, ter poklicne kompetence, ki v ospredje postavljajo poklic ter poklicno in strokovno naravnost k doseganju trajnostnosti. Pripravljavci si pri tem lahko pomagajo s pripravljenimi kompetenčnimi okvirji (4) za vključevanje vsebin trajnostnega razvoja v izobraževalne programe. Cilji izobraževalnega programa so, poleg katalogov znanj, ključni usmerjevalci za načrtovanje letne učne priprave, v pripravo katere naj bodo vključeni vsi strokovni sodelavci.

Shema 4: Primer – Vključevanje vsebin kompetenčnih okvirov za trajnostni razvoj v poklicne standarde in izobraževalne programe

Prenos trajnostnih vsebin iz kompetenčnega okvira v poklicne standarde: PEK
Kompetenca: Mesi različne vrste testa za kruh in pekovsko pecivo

- nabavi osnovne in pomožne surovine za testo
- zamesi testo
- polni testo z nadevi
- izračuna količino surovin za pripravo različnih vrst testa
- uporablja stroje in naprave za izdelavo testa

→ KAKO OZELENITI?

- pri nabavi osnovnih in pomožnih surovin za testo daje prednost lokalnim dobaviteljem oziroma ekološko pridelanim surovinam
- optimizira naročanje surovin z namenom zmanjševanja pogostosti dobav
- pri mešanju testa uporablja energetske učinkovitejše naprave
- zmanjšuje uporabo aditivov pri polnjenju testa z nadevi
- izračuna količino surovin za pripravo različnih vrst testa tako, da zmanjšuje zavržke mase
- uporablja stroje in naprave za izdelavo testa in mas ter izklaplja stroje in naprave, kadar niso v uporabi

Tabela 5: Primer – Vključevanje vsebin kompetenčnih okvirov za trajnostni razvoj v učne cilje

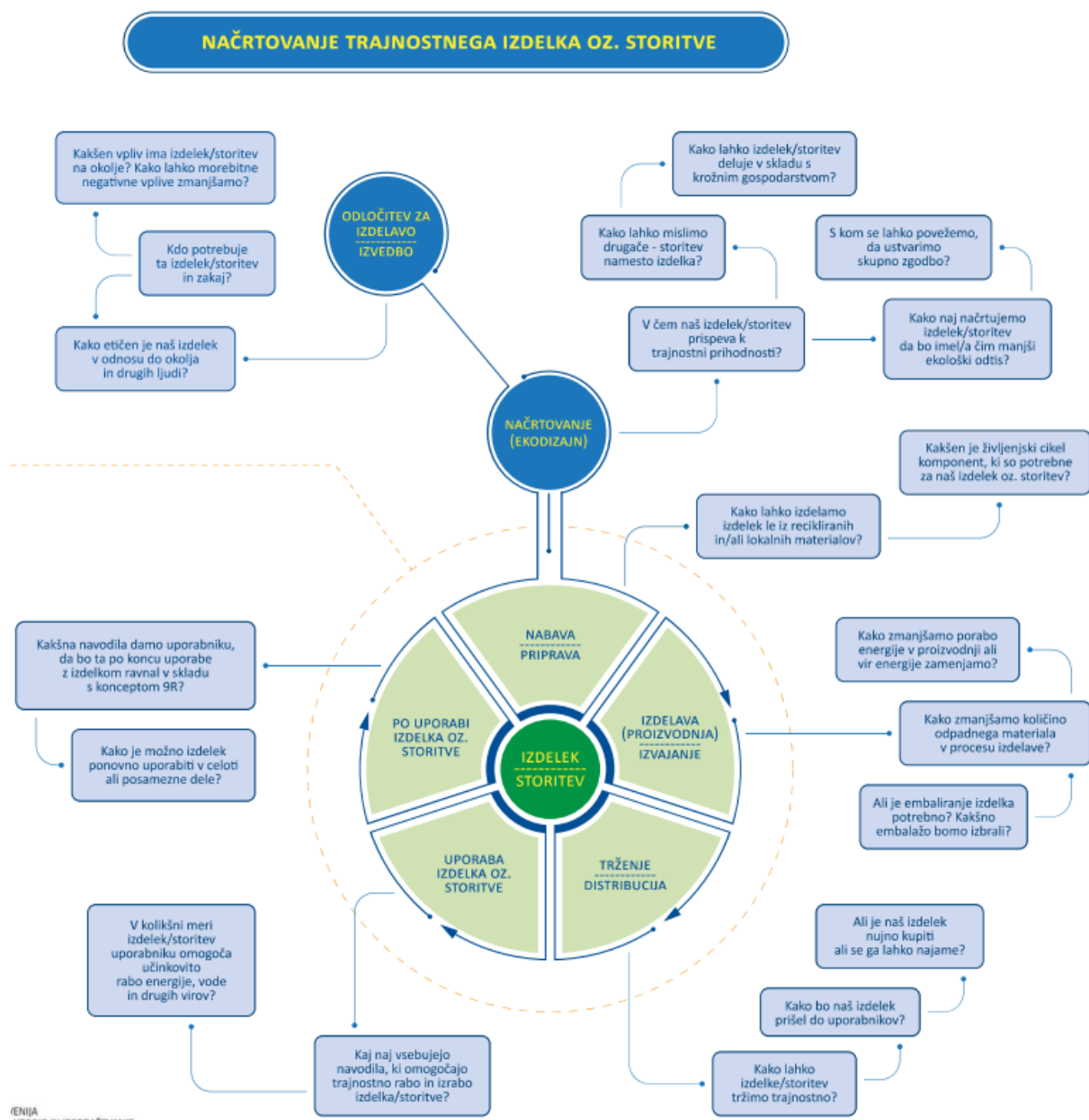
Kompetenčno področje	Učni cilji
Posegi v prostor in gradnja	Analizira okoljske, ekonomske in družbene vidike, povezane z gradnjo in posegi v prostor.
Energija	Analizira posledice rabe različnih vrst energije na okolje.
Družbena odgovornost	Predlaga ukrepe za uresničevanje pozitivnih vrednot družbe, kot so solidarnost, sprejemanje različnosti, prostovoljstvo, medgeneracijsko sodelovanje ipd.
Surovine, materiali	Izbira in uporablja surovine, materiale in izdelke, ki imajo najmanjši okoljski odtis.

2.1.3. Vključevanje v pouk

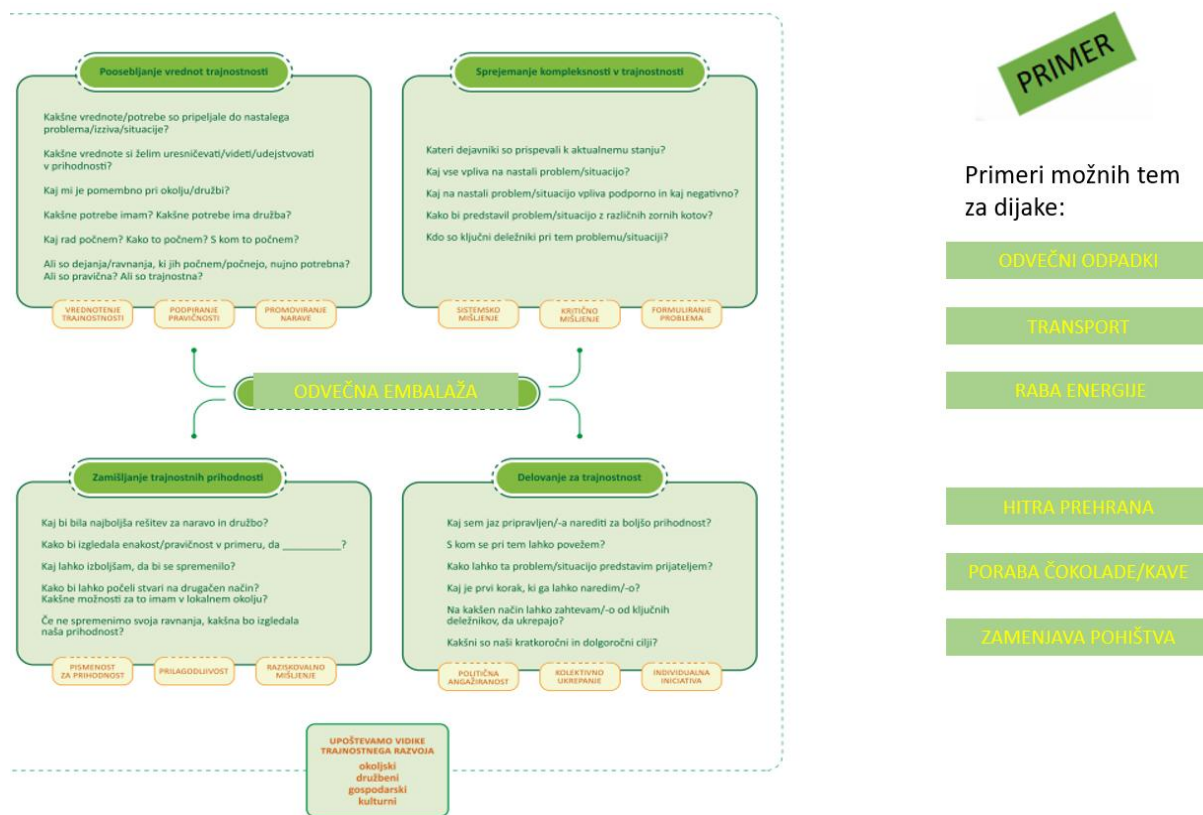
Izhajajoč iz katalogov znanj in letne učne priprave ter tudi drugih oblik vzgojno-izobraževalnega dela, učitelji načrtujejo izvedbo pouka. Za razvoj kompetenc za trajnostnost je ključno spodbujanje dijakov k razmisleku in raziskovanju lastnih ravnanj in vrednot ter raziskovanju možnosti za boljšo trajnostno prihodnost. Pomembno je naslavljanje tematiko trajnostnega razvoja tako pri splošnoizobraževalnih predmetih kot pri strokovnih moduli. Odprti kurikulum, druge oblike vzgojno-izobraževalnega dela ter razredne ure prav tako ponujajo širok prostor za razvoj kompetenc trajnostnega razvoja na različne načine (delavnice, projektni dnevi, ekskurzije ...).

Poseben poudarek za razmislek pri pripravi letne učne priprave naj bodo izdelki oz. storitve, ki predstavljajo obvezni način ocenjevanja pri vsakem strokovnem modulu ter tudi izpitnih katalogih v poklicnem in strokovnem izobraževanju. Izdelek oz. storitev naj bo načrtovana in izdelana po principih ekodizajna in krožnega gospodarstva (7).

Shema 6: Primer – Didaktični pripomoček za analizo oz. načrtovanje trajnostnega izdelka oz. storitve pri pouku

Shema 7: Primer dobre prakse – Didaktični pripomoček, prirejen po GreenCompu, za načrtovanje in izvajanje ključnih vsebin trajnostnega razvoja pri pouku

POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

- se zaveda pomena ponovne uporabe tekstilnih izdelkov – je motiviran za učenje šivanja?
- rad se lepo obleče
- se zaveda pomena uporabe naravnih tekstilnih materialov
- mar mu je za naravo in živa bitja
- mar mu je za lokalno okolje in skupnost

SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI

- se zaveda problematike potrošništva in odvečnih odpadkov tekstila
- raziskuje vire različnega tekstila, načine proizvodnje in njegove transportne poti
- raziskuje ključne deležnike v prodajni verigi
- raziskuje lokalne proizvajalce tekstila

ZAKAJ IN KAKO PONOVRNO UPORABITI TEKSTIL?

Shema po GreenCompu

ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

- se zaveda, da se nič ne bo spremenilo, če ne ukrepamo
- predlaga različne rešitve za bolj trajnostno prihodnost za ravnanje s tekstilom
- predstavi idejo za načrtno zbiranje odvečnega tekstila in njegovo ponovno uporabo

DELOVANJE ZA TRAJNOSTNOST

- spodbuja uporabo naravnih tekstilnih izdelkov
- ostanke blaga uporabi kot polnilo za okrasne vzglavnike
- spodbuja ključne deležnike za delovanje v bolj trajnostni smeri potrošništva (npr. piše trgovinski zbornici – individualno ali kolektivno)
- se zaveda pomena načrtovane nabave materialov upoštevajoč, da so naravni in pravično pridobljeni

Shema 8: Primer dobre prakse – Izvajanje modula odprtega kurikula z vključeno vsebino trajnostnega razvoja na podlagi zaznanih potreb lokalnega okolja

Gimnazija in srednja šola Kočevje

(Program: ekonomski tehnik, mizar, trgovec, strojni tehnik)

Kurikul za prihodnost

Odpri kurikul ponuja odgovor na potrebe lokalnega okolja. Ponovna uporaba in recikliranje sta danes neizogibna nuja. Dijaki v šolskih učilnicah, lesarskih in kovinarskih delavnicah delujejo v duhu ponovne uporabe, dobrotelčnosti in sodelovanja s širšim okoljem. Tako nastajajo različni izdelki, kot so klopi, stoli, preproge, blazine, obeski, obešalniki ... Izdelke z veseljem uporablja lokalna skupnost: Društvo upokojencev Kočevje, Klub mladih, osnovne šole in še veliko drugih.

3. Učna priprava

V nadaljevanju bomo predstavili primer učne priprave za kompetenco Trajnostnost.

Primer učne priprave za kompetenco Trajnostnost

Razpredelnica 1: Primer učne priprave z umeščanjem ključne kompetence Trajnostnost

Šola:

Datum: ...

Predmet: Osnove trajnostnosti

Oddelek: 4....

Program: Splošni ali strokovni program

Učitelj:

Učna tema: Trajnostnost in trajnostni razvoj

Učna enota: Trije stebri trajnostnosti in Agenda 2030 v praksi

Cilji učne ure

Dijaki:

- Sistemsko razmišljanje: Dijaki celostno opišejo tri osnovne stebre trajnostnosti (okoljski, ekonomski in družbeni) ter pojasnijo njihovo medsebojno soodvisnost.
 - Kritično vrednotenje: Dijaki analizirajo izbrane cilje trajnostnega razvoja (cilji Agende 2030) in kritično presojujejo vpliv sodobnega potrošništva na prihodnost planetarnih virov.
 - Akcijska naravnost: Dijaki v timu oblikujejo predlog konkretnega trajnostnega ukrepa (akcijski načrt) za izboljšanje delovanja lastne šole ali lokalne skupnosti.
-

Novi pojmi: trajnostnost, trajnostni razvoj, Agenda 2030, ogljični odtis, obnovljivi viri energije, trajnostna mobilnost, odgovorna potrošnja, podnebne spremembe, recikliranje, družbena odgovornost, krožno gospodarstvo

- **Učne oblike:** frontalna (uvod in usmerjanje), skupinska (delo v timih, sodelovalno učenje), individualna (samorefleksija, branje virov), projektno delo
 - **Učna sredstva:** Vodnik na poti do trajnostne šole (2025), spletni kalkulatorji ekološkega odtisa (Global Footprint Network), delovni listi, računalnik, projektor, spletni viri, Youtube videoposnetki
-

Didaktična struktura ure

Faza	Učitelj	Dijak
1. Uvodna motivacija 45 min	• Učitelj predstavi fotografije in kratke videoposnetke podnebnih sprememb, onesnaževanja, zavržene hrane, trajnostne mobilnosti in primerov dobrih praks. Zastavi vprašanja: »Kaj pomeni trajnostnost?«, »Kako naše vsakodnevne odločitve vplivajo na prihodnost?«.	• Učenci izražajo svoja opažanja, povezujejo vsebine z lastnimi izkušnjami in sodelujejo v uvodni razpravi. • S pomočjo pametnih telefonov ali računalnikov izračunajo svoj osebni ekološki odtis (koliko planetov bi potrebovali za svoj

Modernizacija poklicnega izobraževanja
Vključevanje ključnih kompetenc – Trajnostnost

	• Napove namen ure in SMART cilje usposabljanja. • Usmeri dijake na spletni izračun njihovega osebnega ekološkega odtisa.	življenjski slog). • Primerjajo rezultate in v razpravi ozavešijo lastne potrošniške navade.
Usvajanje snovi: Raziskovanje treh stebrov 90 min	• Preko kratke interaktivne predstavitve učitelj pojasni tri dimenzije trajnostnosti: Okolje (viri, biotska raznovrstnost), Gospodarstvo (pravična trgovina, krožno ekonomiziko) in Družba (pravičnost, zdravje, enakost). Razloži pomen trajnostnega razvoja, učinkovite rabe virov, zmanjševanja odpadkov, trajnostne mobilnosti, zdrave prehrane in odgovorne potrošnje. • Razdeli razred v mešane skupine in jim dodeli specifične izzive iz prakse (npr. odpadna hrana v šoli, energija, tekstil, medčloveški odnosi) in navodila za izdelavo plakata za vsako skupino.	• Učenci zapisujejo ključne pojme, sodelujejo v pogovoru in postavljajo vprašanja. Povezujejo primere iz vsakdanjega življenja s predstavljenimi vsebinami • Delajo v skupinah. Analizirajo prejeti problem skozi vse tri stebre hkrati (npr. kako zmanjšanje zavržene hrane v šoli vpliva na okolje, koliko denarja šola prihrani in kako to vpliva na družbeno zavest dijakov). • Svoja spoznanja strukturirano zapišejo na skupni plakat
Praktično utrjevanje: oblikovanje akcijskega načrta 135 min	• Predstavi pravila igre za Igro vlog na temo Kako bi izboljšali trajnostnost na naši šoli? Ob tem dijakom razdeli vloge: okoljski strokovnjak, družbeni mediator, ekonomski analitik, kulturni opazovalec; vsaka vloga mora podati svoj vidik • Predstavi izhodišče za oblikovanje akcijskega načrta • Usmerja skupine pri pripravi konkretne rešitve za izbran izziv na šoli (po vzoru dobrih praks iz Vodnika). • Spodbuja dijake k razmišljanju o izvedljivosti, potrebnih virih in načinu merjenja uspeha njihovega predloga.	• Učenci igrajo vloge in zagovarjajo svoj vidik, oblikujejo skupni predlog kot odgovor na vprašanje Kako bi izboljšali trajnostnost na šoli • Učenci analizirajo problem, pripravijo predloge rešitev za šolo ali lokalno skupnost. • Razvijejo mini projektni predlog ("Zelena pobuda za našo šolo"). • Določijo jasne korake: kaj je treba spremeniti, kdo bo to storil in kako bodo merili uspeh (npr. zmanjšanje porabe plastike za enkratno uporabo na šoli za 50 %). • Učenci predstavijo svoje rezultate skupinskega dela in

		konstruktivno ocenijo predloge drugih skupin, primerjajo ideje in podajajo predloge za izboljšave.
Zaključek in evalvacija 90 min	• Moderira »tržnico idej«, kjer vsaka skupina na kratko predstavi svoj akcijski načrt. Učitelj vodi predstavitev in spodbuja argumentirano razpravo ter kritično razmišljanje dijakov. • Učitelj vodi refleksijo o osebni odgovornosti in možnostih trajnostnega ravnanja • Učitelj izvede evalvacijski anketni vprašalnik (link do spletne ankete) s katerim učenci vrednotijo izvedbo in njihovo sodelovanje pri predmetu • Poveže predloge dijakov z Letnim delovnim načrtom šole in Agendo 2030.	• Izvedejo samoevalvacijo (kaj so se naučili o svoji vlogi v zelenem prehodu) in zapišejo eno osebno zavezo za trajnostno spremembo oz. trajnostno ravnanje v vsakdanjem življenju ter preko izpolnitve spletne ankete vrednotijo svoje sodelovanje pri učni uri.

Literatura/viri:

1. Splošni okvir in vzgoja za trajnostni razvoj (VITR):

- Artič, N., Najrajter, D., Resnik Planinc, T., Belasić, I., Sunčič, T. (2025). Stopiti na pot trajnostnega razvoja: Vodnik na poti do trajnostne šole. Center RS za poklicno izobraževanje (CPI).
- UNESCO (2020). Education for Sustainable Development: A roadmap. Pariz.
- Agenda 2030 in Cilji trajnostnega razvoja (SDGs).

2. Okoljski steber (Podnebne spremembe, energija in biotska raznovrstnost):

- IPCC (Medvladni panel za podnebne spremembe): Poročila in povzetki za oblikovalce politik. (Dostopno na uradni strani IPCC).
- Agencija RS za okolje (ARSO): Kazalci okolja v Sloveniji. (Spletni portal).
- Platforma SLOGA: Gradiva o podnebnih spremembah in globalnem učenju.

3. Ekonomski steber (Krožno gospodarstvo in trajnostna poraba):

- Circular Change Slovenija: Publikacije in poročila o uvajanju krožnega gospodarstva.
- Evropska komisija: Akcijski načrt za krožno gospodarstvo (EU Circular Economy Action Plan).
- Zveza potrošnikov Slovenije (ZPS): Članki in raziskave o trajnostni potrošnji, lokalni hrani in problematiki hitre mode.

4. Družbeni steber (Podnebna pravičnost, človekove pravice in etika):

- OZN (Razvojni program Združenih narodov - UNDP): Poročilo o človekovem razvoju (Human Development Report).
- Pravno-informacijski center nevladnih organizacij (PIC): Publikacije s področja okoljskega prava in podnebne pravičnosti v Sloveniji.
- Enciklika 'Laudato si' (Skrb za skupni dom): Kot vir za razpravo o etični odgovornosti človeštva do narave in soljudi.

Opombe:

4. Viri in literatura

Agenda za trajnostni razvoj 2030,

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZZ/Dokumenti/multilateral/razvojno-sodelovanje/publikacije/Agenda_za_trajnostni_razvoj_2030.pdf

Priporočilo sveta z dne 16. junija 2022 o učenju za zeleni prehod in trajnostni razvoj

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022H0627\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022H0627(01)&from=EN)

Evropski okvir kompetenc za trajnostnost, <https://www.zrss.si/pdf/greencomp.pdf>

Zbir kompetenčnih okvirov umeščanja znanj in spretnosti s področja trajnostnosti in

blaženja podnebnih sprememb v poklicne standarde in izobraževalne programe, <https://cpi.si/wp-content/uploads/2024/03/KO-skupaj-1.pdf>

Priročnik za umeščanje znanj in spretnosti s področja trajnostnosti in blaženja

podnebnih sprememb v poklicne standarde, https://cpi.si/wp-content/uploads/2024/03/PRIROCNIK-20_3-zadnja-verzija.pdf

Stopiti na pot trajnostnega razvoja – Vodnik na poti do trajnostne šole,

https://cpi.si/wp-content/uploads/2025/02/MPI_e-Vodnik-trajnostne-sole-2.pdf

Na poti k trajnostnim izdelkom oz. storitvam – priročnik za podporo k razvoju

kompetenc za trajnostnost v poklicnem in strokovnem izobraževanju,
https://cpi.si/wp-content/uploads/2024/01/Prirocnik_Na-poti-k-trajnostnim-izdelkom.pdf

